

VSEM SLO-
 uenzom / Gnado / Myr / Myl-
 hoft inu prauu Spofna-
 ne bofhye / fkufi Ie-
 fufa Chrifufu
 proffim.

L Vbi kerszheniki / Ieft fem / lete ftuke is fuetiga pifma (inu nih islage vte Lpeifni fhlofhene) katere vfaki fastop-ni zhlouik / kir hozhe vnebu pryti ima veiditi inu derlhati / htim tudi to litanio inu ano pridigo / vle te buquice / puftill prepifati vnaft icfig / Bogu na zhaft inu hdobrumu vfem mladim tar preproftim ludem nafhe defhele. Sakai is tih / fe vfaki lahku [A 3a] nauuzhi / to prauo ftaro Vero / de fpoftna tiga prauiga Boga / de bode veidel nemu prou fhluftiti / inu tudi fpoftna fam febe / bo veidel kai ye ta Greh / kai ye ta Sapuuid / inu Obluba bofhya / fakai ye Iefus, fyn bofhy zhlouik poftall inu martran bill / koku my fkufi to uero Viefufa Chrifufu odpufhzhane vfeh grehou / gnado bofhyo / nebefhki erb / inu ta vezhni leben dobodemo / koku imamo vfeh vнадlugah prou klyzati na Buga / kai ye ta Kerst / inu ta praua ftara Malha. Kateri te ftuke vtih buquizah prou faftopi / ta bode vfuetim pifmi / te Euangelie inu druge pridige faftopill fadofiti.^{vi} Potle tudi lahku fpoftna tiga Antichrifta / kir fdai poufod po fueidtu hodi veni zhlouefki andahtliui ftalti / inu hozhe fzhlouefkimi poftauami / [A 3b] ffalfh^{vii} prigido^{viii} inu foblubami tar prytefhom te ludi odpelati od fuetiga Euangelia / od te fhiue zhifte rifnizhne befede bofhye.

Na tu vas fueifte brumme / Farmofhtre / Pridigarye / Shulmaftré / inu Starifhe / inu vfe te kir fnayo brati / per fodnim dneui opominam tar proffim / de vy Vcerqui

^{vi} Dve piki sta verjetno napaka.

^{vii} V kustodi je beseda napisana napačno: *ffalfh*.

^{viii} Corr. *pridigo*.

ZA VSE SLOVENCE PROSIM
 MILOSTI, MIRU, USMI-
 LJENJA IN PRAVEGA
 SPOZNANJA BOGA
 PO JEZUSU
 KRISTUSU

D ragi kristjani, te nauke⁸ iz Svetega pisma (in njihove razlage, zložene v pesmi), ki jih mora poznati in se jih držati vsak razumen človek, ki hoče priti v nebesa, poleg tega tudi litanije in pridigo, sem prevedel v tej knjižici v naš jezik Bogu na čast in v dobro vsem mladim ter neukim⁹ ljudem v naši deželi. Iz te knjižice se namreč vsakdo lahko pouči o pravi stari veri, da tako spozna pravega Boga, da mu bo znal prav služiti; in da bo spoznal tudi samega sebe, da bo vedel, kaj je greh, kaj je Božja zapoved in obljuba, zakaj je Jezus, Božji Sin, postal človek in trpel; kako po veri v Jezusa Kristusa prejmemo odpuščanje vseh grehov, Božjo milost, nebesko dediščino in večno življenje; kako moramo v vseh stiskah prav klicati Boga; kaj je krst in kaj prava stara maša.¹⁰ Kdor bo nauke v tej knjižici prav razumel, ta bo ustrezno razumel evangelije v Svetem pismu in druge pridige. Potem bo tudi lahko spoznal antikrista,¹¹ ki hodi zdaj povsod po svetu v pobožni človeški podobi in skuša s človeškimi zakoni, napačnim oznanjevanjem in z obljubami ter grožnjami odvrniti ljudi od svetega evangelija, od žive, čiste in resnične Božje besede.

Potem vas, zveste pobožne duhovnike, pridigarje, učitelje in starše ter vse, ki znajo brati, pri sodnem dnevu opominjam in prosim, da v

⁸ Besedo *štuk* v celotni knjigi prevajamo kot 'nauk', četudi ima lahko ta beseda več pomenov: 'člen', 'krščanska resnica', 'trditev', 'postavka', 'del' ipd.

⁹ Db. *preprostim*.

¹⁰ Trubar tudi protestantskemu bogoslužju pravi »maša«, vendar ločuje med »staro mašo«, kakor so jo obhajali v prvih stoletjih, za razliko od tedanje katoliške maše, ki jo uvrsti med obrede tistih, »ki drugače mašujejo«.

¹¹ V ozadju tega je evangeljski namig, da obstaja več antikristov in da ti že delujejo v svetu (prim. 1 Jn 2,18), s tem pa tudi sodba tedanjih protestantov, da sodi med te antikriste rimski papež.

SEQVVNTVR NVNC
breues totius Catechismi expo-
sitiones numeroſe feu rhyth-
mice / a quodam Chriſti
exule / digeſtę.

Paraphraſis ij. & iij. cap. Genef.

Ana peifen / is ſtariga ſuetiga
piſma / kakoui ye ta zhlouik od
Buga peruizh ſtuarien /
koku ye potle iſkaſhen
inu ſpet ponoulen.

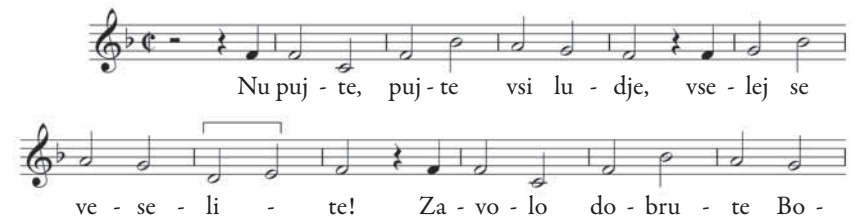

[A 1a]

ZDAJ SLEDIJO KRATKE RAZLAGE CELOT-
NEGA KATEKIZMA, KI JIH JE UBRANO
OZIROMA RITMIČNO UREDIL
NEKI KRISTUSOV
IZGNANEC

PARAFRAZA⁸⁹ 2. IN 3. POGlavJA
GENEZE (1 MZ 2 IN 3)

Pesem iz starega Svetega pisma, kakšen
je bil človek, ko je bil ustvarjen
od Boga, kako se je potem
skvaril in bil nato
znova prenovljen.⁹⁰

89 Retorični pojem (lat. *paraphrasis*), tu rabljen kot opozorilo, da gre za pesemsko predelavo že obravnavane teme.

90 Gre za izvorno Trubarjevo pesem, ki obsega 17 kitic z zgradbo 8a 7b 8a 7b 8c 8c 7x. Melodijo je Trubar prevzel iz nemških kancionalov, pesem pa je bila v 16. stoletju še večkrat ponatisnjena (Čerin 1908: 149, Smolik 1963: 113–115; Škulj 2000: 112–113; 2008: 22–23, 117; Svetina 2001: 122–123, Vinkler 2006: 17). Glede ureditve pesemskega dela gl. spremno besedo.

NV puite puite vfi ludye {1}
 Vfelei fe uefelyte
 Sa uolo dobrute bofhye
 Boga ueden hualyte
 Bug ye nam fuiga fynu dall / {5}
 Zhudne rizhi ye on fhnim giall
 Te merkaite poredi.

Shnim ye ftuarill femlo / nebu
 Vnebi fuyo drushino [A 1b]
 Na femli vfe dobru lepu {10}
 Mofha potle to fheno
 Inu ye vkupe porozhill
 Vfo ftuar ye nima ifrozhill
 De ima nim flufhiti.

Bug ye mai vfo ftuaryo fuyo {15}
 Zhloueka fyllnu lubill
 Perprauil vnim Cerkou fuyo
 Poſebi ga ye fturill
 De bi moder / prauizhin bill

- zje Bo - ga ve - den hva - li - te! Bug je nam
 suj - ga Si - nu dal, ču - dne ri - či je on ž nim
 gjal: te mer - kaj - te po re - di.

Nu pujte, pujte vsi ljudje,
 vselej se veselite!
 Zavolo dobrute Božje
 Boga veden hvalite!
 Bug je nam sujga Sinu dal,
 čudne riči je on ž nim gjal:
 te merkajte po redi.

Ž nim je stvaril zemlo, nebu,
 v nebi sujo družino,
 na zemli vse dobru, lepu,
 moža, potle to ženo.
 Inu je vkupe poročil,
 vso stvar je nima izročil,
 de ima nim služiti.

Bug je maj vso stvarjo sujo
 človeka silnu lubil.
 Perpravil v nim cerkov sujo,
 po sebi ga je sturil,
 de bi moder, pravičin bil,

No pojte, pojte vsi ljudje,
 vselej se veselite!
 Zaradi Božje dobrote
 vedno hvalite Boga!
 Bog nam je dal svojega Sina,
 z njim je delal čudežne stvari:
 zapomnite si jih po vrsti.

Z njim je ustvaril zemljo in nebo:
 na nebu svojo družino,
 vse dobre in lepe stvari na zemlji,
 moža, nato pa še ženo.
 In ju je poročil
 ter jima izročil vse stvarstvo,
 da bi jima služilo.

Med vsem stvarstvom
 je Bog najbolj ljubil človeka.
 V njem je pripravil svojo Cerkev,
 ustvaril ga je po svoji podobi,
 da bi bil moder in pravičen,

SERMO DE VOCA-
bulo Fidei & de moribus seu
affectibus, quos uera Fides ex-
citat in homine, super
hæc Chrifiti Verba,
O Mulier magna est Fides tua.

A Na Pridiga / zhes te Chriftofeue befede / O Shena / uelika ye
tua Vera Mathe. xv. koku fe ima ta befeda / Vera / vtim fuetim
pifmu inu vseh pridigah / prou fastopiti / inu kakoue shege oli misli
tiga zhloueka fturi ana praua Vera / Leta pridiga ye od primofa
trubarie zheftu pridigouana / na to ifto / te druge nega pridige vse
kalheio / gredo inu fe glihaio.

Ta befeda Vera / muy lubi kerfzheniki [D 5a] / bode zhafi vfeta oli fastoplena /
fa vse tu / fzhim fe Bogu flulhi / tar fi bodi prou oli kriuu / tar fi bogu dopadi oli
nekar / Satu my prauimo / Ta kerfzhanfka Vera / Ta Haidoufka inu Turfka Vera.

Ta Vera / bode tudi vfeta / fa ana vfako rezh / katero my fposnamo inu veimo
de ye / koker my vfi veimo inu veryamemo de ye an Bug / kir ye ftuarill femlo inu
nebu / inu de fe ima nemu flulhiti.

Potle fe tudi praua Vera / de kar aden timu drufimu oblubi / de fe tu derfhi
/ to ifto Vero moremo imenouati ano zhlouefko oli kupzhouo Vero.

Ta praua Vera pag / od katere / Chriftus poufod vtih Euangelih gouori / Inu
fueti [D 5b] Paul / ty logri inu Preroki pilheio / fkufi katero ta zhlouik dobi tu
odpulfzhane tih grehou / inu fkufi to bode brumen inu prauizhin fturien pred
bugom / taku de pryde vnebefa / ye leta / kir nekar le famuzh vei inu veryame de
ye an Bug / temuzh kir tudi fina tiga prauiga Boga / kir ye Ozha / Syn / inu fueti
Duh / inu de on tudi vei / kakoue uole / ye bug pruti timu zhloueku / inu kir

PRIDIGA O BESEDI VERA IN O
NAVADAH IN ČUSTVIH, KI JIH
PRAVA VERA VZBUDI V
ČLOVEKU, OB KRISTU-
SOVIH BESEDAH:

»O ŽENA, VELIKA JE TVOJA VERA«

Pridiga o Kristusovih besedah: »O žena, velika je tvoja vera«
(Mt 15,28). Kako moramo pravilno razumeti besedo »vera«
v Svetem pismu in vseh pridigah in kakšne navade¹²⁰ ali
mišljenje povzroči v človeku prava vera. To pridigo Primož
Trubar pogosto pridiga in vse njegove druge pridige se nanjo
navezujejo, se po njej ravnajo in se z njo skladajo.

Besedo »vera«, moji ljubi kristjani, se včasih jemlje in razume kot
vse to, s čimer se služi Bogu, najsi bo prav ali narobe, najsi bo Bogu
všeč ali ne. Zato govorimo o krščanski, poganski in turški¹²¹ veri.

Beseda »vera« se rabi tudi za vsako stvar, ki jo spoznamo in za
katero vemo, da je: kakor mi vsi vemo in verujemo, da je Bog, ki je
ustvaril zemljo in nebo, in da se mu mora služiti.

Potem se imenuje »vera« tudi to, da se držimo tega, kar eden drugemu
obljubimo – tej veri bi lahko rekli tudi človeška ali trgovska vera.

Toda prava vera, o kateri govori Kristus povsod v evangelijih in o
kateri pišejo sveti Pavel, apostoli in preroki, vera, po kateri človek dobi
odpuščanje grehov in po kateri bo narejen za pobožnega in pravičnega
pred Bogom, tako da pride v nebesa, je samo tista vera, ki ne samo ve
in veruje, da Bog obstaja, temveč ki tudi pozna pravega Boga, ki je Oče,
Sin in Sveti Duh. In vernik s takšno vero tudi ve, kakšne volje je Bog

120 Beseda *šega* je bila pri Trubarju izrazito večpomenska tudi kot teološki pojem. Lahko je označevala način življenja, vedenjske lastnosti ali navade vernega človeka, nagnjenje (k dobremu ali zlu), seveda pa tudi človeško naravo ipd. Tako široko moramo razumeti tudi izraz *navada* v našem prevodu.

121 Tj. muslimanski.

terdnu veryame befedi bošhy / de on fto Vero prou zhefti Boga / kir ga derlhi fa vligamozhiga tar rifnizniga / inu nai li on fdai tiga ne vidi / ne zhuti / ne prime / inu prou ne faftopi / kar Bug gouori oli nemu oblubi / oli on nilhter mane veryame de ye / inu bode timu taku kar Bug gouori. [D 6a]

Obtu ta Vera / ye anu ferzhnu / guifhnu / inu terdnu feupane / na te / rizhi bošhye / katerih my ne vidimo / ne zhutimo / ne vfhuiamo / prou ne faftopimo / inu gar tefhku veryamemo / Sueti Paul heb. xj. prau / Ta Vera ye ana podpurna oli an terden grunt / tih rizhi / na katere fe my feupamo / Inu anu faftopnu tar guifhnu ikafane / tih rizhi / katerih my ne vidimo / koker vletih oblubah poredi moremo viditi inu faftopiti / Gofpud Bug ozha nebefhki / glih taku nega fyn fred fuetim Duhum / na[m] vfem / kir Viefufa veryamemo oblubi / de neimamo nihdar vmreti / temuzh imeiti ta vezhni leben / oli nilhter mane moremo vfi poprei vmreti / Nam oblubi / de nas hozhe obuditi od te fmerti [D 6b] / oli poprei fegniemo / Nam oblubi / fa uolo te Vere Viefufa / de imamo fdai tiga greha inu ferda bošhyga byti profiti / oli per tim nilhter mane zhutimo / de ta greh vnas mozhnu prebiua / inu de my pres greha vtim fhuioti byti ne moremo / My Verni / bomo imenouani od Buga / fueti inu frezhni / fatu kir nalha rezh pruti Bogu dobru ftoy / inu kir Bug fnami derlhi / inu nas varuie / oli per tim fmo my vezh / koker ty Neuerni poduerfheni / vfi nefrezhi / inu vfi flaht nadlugi / Bug nam oblubi / de my Verni nihdar obeniga pomankana imamo imeiti / famuzh vliga dofti / oli per tim fmo zheftu bofi / nagy / lazhni tar fheni / Bug oblubi nas fdai vliifhati / inu dati / fa kar ga proffimo / oli nam fe pag [D 7a] zheftu fdy / de Bug fa nas ne rodi / nas ne flifhi / inu de my / fabfton proffimo tar klyzhemo na nega / In Su[m]ma / Bug nam du-houfke tar telefne gar velike rizhi / inu dofti oblubi / oli nam fe fdy / de on nam nilhter ne da / &c.

Nu aku bi my hoteli / take inu druge trofhte / befede inu oblube bošhye / fufeb tedai / kadar nam hudu gre / oli kadar na fmerti lefhimo (inu kadar my taciga / kar nam Bug oblubi / nilhter ne zhutimo oli ne primemo) po nalhi faftopnofti inu modrufti ifraitati inu ifgruntati / Taku bi my / na tih oblubah bošhyh / fdai zbiuulali / bi od nih nilhter derfhali / my bi cillu pali od Buga / inu od nega befede.

Sa tiga uolo / ye nam potreba [D 7b] vtih vнадлугах / ane take prae Vere / ta fturi vnas / de fe my / na to preprofto / tar nago / oblubo bošhyo / terdnu

do človeka, in trdno veruje Božji besedi; z vero pravilno časti Boga, ki ga ima za vsemogočnega ter resničnega. In čeprav ne vidi, ne čuti, ne zaobjame in ne razume pravilno tega, kar Bog govori ali mu obljublja, kljub temu verjame, da je in da bo tako, kakor pravi Bog.

Vera je torej srčno, gotovo in trdno zaupanje v Božje reči, ki jih ne vidimo, ne čutimo, ne uživamo, ne razumemo pravilno in jih zelo težko verujemo. Sveti Pavel pravi: »Vera je opora ali temelj¹²² reči, na katere se zanesemo, in razumljiv ter gotov dokaz¹²³ reči, ki jih ne vidimo« (Heb 11,1), kakor lahko po vrsti vidimo in razumemo v naslednjih obljubah: Gospod Bog, nebeški Oče, prav tako njegov Sin skupaj s Svetim Duhom nam vsem, ki verujemo v Jezusa, obljublja, da ne bomo nikoli umrli, temveč bomo imeli večno življenje, a kljub temu moramo vsi prej umreti. Obljublja nam, da nas bo obudil od smrti, vendar bomo prej strohnili. Obljublja nam zaradi vere v Jezusa, da smo lahko prosti greha in Božje jeze, kljub temu pa pri tem čutimo, da greh prebiva globoko v nas in da v tem telesu ne moremo biti brez greha. Nas, ki verujemo, Bog imenuje svete in srečne, ker je naša zadeva pri Bogu dobro zapisana in ker Bog drži z nami in nas varuje. Toda pri tem smo bolj kakor neverni podvrženi vsej nesreči in vsakršni stiski. Bog nam obljublja, da verni nikdar ne bomo trpeli nobenega pomanjkanja, temveč bomo imeli vsega dovolj. Toda pri tem smo pogosto bosí, nagí, lačni in žejni. Bog obljublja, da nas že zdaj vedno usliši in nam daje, za kar ga prosimo, toda nam se pogosto zdi, da Bog za nas ne skrbi, da nas ne usliši in da ga zaman prosimo in kličemo. In summa,¹²⁴ Bog nam obljublja zelo velike duhovne in telesne reči in mnogo nam obljublja, toda nam se zdi, da nam ničesar ne daje itd.

Če pa bi hoteli takšne in drugačne Božje tolažbe, besede in obljube dojeti in premisliti z našim lastnim razumom in modrostjo, še zlasti, kadar nam gre slabo ali kadar ležimo na smrtni postelji (in kadar ne čutimo in se ne moremo oprijeti ničesar od tega, kar nam Bog obljublja), potem bi dvomili o Božjih obljubah, ne bi se menili zanje in bi celo odpadli od Boga in od njegove besede.

Zato v stiskah potrebujemo pravo vero. Ta v nas stori, da se trdno zanašamo na preprosto ter golo Božjo obljubo in se držimo

122 Ali: 'podlaga'; po nem. *Grundfeste*.

123 Po lat. *argumentum*.

124 Gl. op. 44.

fenefemo / inu federfhimo / nega befede do smerti / zhakamo ferzhnu / uolno tar pohleunu / na te rizhi / katere ye nam Bug oblubil / inu pres vfiga zbiuula veryamemo / de ta zhas / guifhnu pryde / Vkaterim Bug bode fuy befedi / inu oblubi fturill fadofti / fakai Bug ye rifnizhin inu vfigamogozh / per nim nei obena rezh ne mogozha / kar hozhe / tu on premore giati / Luce. j. Mar. viii. Pfal. cxiiij. Aku pag my fdai v tim fhiuoti / vfiga kar nam Bug oblubi / ne primemo / taku tu iftu guifhnu bomo prieli / po te tim lebni vnebefih. [D 8a]

Sano ftako Vero / more an kerfzhenik / vtih vнадлугаh inu ifkufhnauah ftati inu obftati / inu tudi more subper ftati ti neue-ri / kir vnashim mefsei tizhi / inu ti nori nalhi modrufti inu fаstопноfti / Inu timu fueidtu tar hudizhu / de nas / od te befede bofhye ne perprauio oli odpelaio / inu de nekar / ne zbiuulamo inu ne zagamo na Bugi / inu na nega befedi.

Oli ana taka Vera / ne pride od nas / inu ona nekar ne ifrafte is nalhiga melfa / temuzh is nebes bode vnas vlita / Ta praua Vera / ye ana fhenkiga / oli an dar bofhy / koker tu pryzha / Chrifthus fam / kir gfuetimu Petru taku gouori Mathe. xvj. Mefsu inu kry / nei tebi tiga dallu nafnane [D 8b] / temuzh mui ozha / kir ye vnebefih / To Vero nam Bug da / fkufi fuyo befedo / tiga fuetiga Euangelia / kadar to ifto fprauim ferzom poslufhamo / inu my to gori vlamemo tar veryamemo / Ro. x. inu fkufi te Sacramente / tiga fuetiga kerfta / inu to Vezherio Chriftufo / taku de ta ifta Vera / od dan do dne vnas rafte / inu gori iemle / fkufi to muzh fuetiga duha / ta premeni nalha ferza hdoobrumu / inu fturi / de fe my cillu tar fiher / na to befedo bofhyo nallonimo / koker na ano terdno fteno oli podpurno / oli koker na aden dober ftanouiten grunt.

Per tim imamo tudi veiditi / de ta praua Vera ftoy / inu fe naflane / le na to zhfsto rifnizhno [E 1a] befedo bofhyo / na to famo vedan gleda / koker na to prauo luzh oli Cyl / Aku pag aniga Vera gleda / na te zhlouefke poftaue oli na to ftaro nauado / inu na tei zhlouefki befedi ftoy / taku taka Vera / nei praua / temuzh ye ana norfka fallh maninga / kir fe animu taku fdy / de ye / tar nei / pres te befede bofhye / ne more praua Vera byti / Ta praua Vera / inu befeda bofhya / morαιο vfelei byti vkupe / ta befeda / ye ta grunt / na kateri fe ta Vera fenefe inu cimpra oli fyda / Sakai nato befedo bofhyo / koker na ano guifhno / rifnizhno / inu ftanouito rezh / fe fmei ta zhlouik fiher fenefsti / kir

njegovih besed do smrti, da srčno, voljno ter ponižno čakamo na to, kar nam je Bog obljubil, in da brez vsakega dvoma verujemo, da gotovo pride čas, v katerem bo Bog izpolnil svojo besedo in obljubo, kajti Bog je resničen in vsemogočen: pri njem ni nobena stvar nemogoča – kar on hoče, to zmore narediti (Lk 1,37; Mr 9,23; Ps 115,3). Če pa zdaj, v tem življenju, ne prejmemo vsega, kar nam je Bog obljubil, bomo to gotovo prejeli po tem življenju, v nebesih.

S takšno vero more kristjan v stiskah in skušnjavah stati in obstati in se zoperstaviti neveri, ki tiči v našem mesu. Z njo se lahko zoperstavi svoji nespametni modrosti in razumnosti in temu svetu ter hudiču, da nas vsi skupaj ne bi odvrnili ali speljali od Božje besede in da ne bi dvomili in omahovali glede Boga in njegove besede.

Toda takšna vera ne pride iz nas in ne zraste iz našega mesa, temveč je v nas vlita iz nebes. Prava vera je Božji dar ali darilo, kakor o tem pričuje sam Kristus, ki svetemu Petru govori takole: »Meso in kri ti tega nista razodela, temveč moj Oče, ki je v nebesih« (Mt 16,17). To vero nam Bog daje po svoji besedi svetega evangelija, kadar jo s pravim srcem poslušamo in jo sprejmemo ter vanjo verujemo (Rim 10,9–10). In daje nam jo po zakramentih svetega krsta in po Kristusovi večerji, tako da takšna vera v nas raste in se večja od dne do dne; po moči Svetega Duha spreminja naša srca k dobremu in naredi, da se popolnoma in z gotovostjo naslonimo na Božjo besedo kakor na trden zid¹²⁵ oziroma oporo, ali kakor na dober, obstojen temelj.

Pri tem moramo tudi vedeti, da prava vera stoji le na čisti, resnični Božji besedi in se nanjo naslanja. Vedno se ozira le nanjo kakor na pravo luč ali cilj. Če pa se vera kakega človeka ozira na človeške predpise ali na ustaljene običaje in stoji na človeški besedi, potem taka vera ni prava, temveč je to zgolj nespametno in napačno mnenje, za katero se komu sicer zdi, da je prava vera, vendar to ni. Brez Božje besede ne more biti prave vere. Prava vera in Božja beseda morata biti vselej skupaj; beseda je temelj, na katerega se vera zanaša in na katerem gradi ali zida. Kajti na Božjo besedo se sme človek z gotovostjo zanašati kot na nekaj

125 Db. steno.